

Dilbilgisi Açıklamaları

SUBORDINATION

1. TANIM

İngilizcede ve Türkçede tümceler birbirlerine basit bağlaçlarla bağlanabildikleri gibi, çeşitli tamlamalar yapılarak da bağlanabilirler. Bu yapılar İngilizcede *Clause Sentence*, *Super Structure* gibi adlar alır.

Ana fikri taşıyan ve mutlaka tam bir yargı oluşturan tümceye "Baş / Ana Tümce" (= *Main Clause*), her türden diğer bileşene ise "İkincil / Yan Tümce" (= *Secondary / Subordinate Clause*) denilmektedir.

When I met him, he was in the army.

Yan tümce   Ana tümce

2. ÇEVİRİ İŞLEMİ

Tümce içindeki görevleri "özne" [1] ya da "nesne" [2] yerine geçmek olduğunda ikincil tümceler basit tümce yapısının özne ya da nesnelere olarak kabul edilebilir ve Türkçeye rahatlıkla aktarılabilirler.

Relative Clause ve *Noun Clause* bu tür yapılardır.

The sentence (that) I am reading is a complex clause sentence. [1] (Relative Clause)

They say that it is easy to make a noun clause. [2] (Noun Clause)

Comparison Clause ve *Adverbial Clause* yapılarda ise bir *tümcecik / yan tümce + ana tümce* durumu söz konusudur ve çeviri işlemi de buna göre yapmak gerekecektir. Bu durum biri *Noun Clause* [1] diğeri ise *Adverbial Clause* [2] olan iki tümcenin çevirisi ile açıklanırsa:

Tom claims that a child stole his vallet. [1]

tümcesinde,

Tom *claims* (that) a child stole his vallet.

şeklinde bir yapı mevcuttur.

İngilizce bir basit tümce (S + V + O) Türkçeye S + O + V (Ö+ N+ Y) şeklinde aktarılabileceğine göre, önce kendi içinde bir basit tümce yapısı taşıyan "nesne" Türkçeye çevrilirse:

.. (that) a child *stole* his vallet.

.. bir çocuğun cüzdanını *çalıldığını*

Bu nesne tüm tümceye eklendiğinde,

Tom *claims that* a child stole his vallet.

Tom bir çocuğun cüzdanını *çalıldığını iddia ediyor*

çevirisi ortaya çıkacaktır.

Oysa bir *adverbial clause* olan

Because he was late, he missed the bus.

tümcesi incelendiğinde ise,

Because he was late, he missed the bus

Yan tümce   Ana tümce

yapısı ortaya çıkmaktadır. Bu durumda da çeviri işlemi,

Because he *was* late, he *missed* the bus.

(O) geç kaldığı için (o) otobüsü kaçırdı.

şeklinde olacaktır.
